

سؤالیه حاجی میرزا حیدرعلی

نسخه خطی از این مجموعه سئوالات به عنایت لجنه هلی
محفظه آثار و آرشیو امر برای درج در آهنگ بدیع رسید کسه
با تشکر از آن لجنه عیناً بنظر خوانندگان عزیز می رسد

از حضرت حاجی میرزا حیدرعلی روحی فداه است

از حضرات علمای اعلام وفقهم الله تعالی علی احقاق الحق
وازهاق الباطل بکمال خضوع و خشوع سئالاتی دارم مستدعی
است جواب را مرقوم و بخاتم شریف مزین فرمایند :

سؤال ۱- معجزات و خوارق عاداتیکه مسلمین از حضرت
خاتم انبیا و مبدی اصفیا صلی الله علیه وآله وسلم و روح العالمین
لتربته الفدا روایت میفرمایند و ملل موجوده فوق الارض باصرار انکار
دارند از مسلمین باید قبول نمود و یا از منکرین ؟

سؤال ۲- شواهد و اماراتی که علمای اسلام از تورات و
انجیل برای طلوع نیربطحا روح ماسواه فداه معنی و تفسیر و
تعبیر میفرمایند و علمای ملت انجیل و تورات آن تفاسیر و تعابیر را
غلط میدانند از علمای اسلام بشنویم و تصدیق کنیم و یا از علمای تورات
و انجیل ؟

سؤال ۳- بعد از جواب آن دو مسئله حق سبحانه و تعالی ملت تورات و انجیل را بتورات و انجیل موجوده بین اید بهم معامله میفرماید و ثواب و عقاب مینماید یا بتورات و انجیل آسمان رفته و بسا تحریف شده که ندیده و نشنیده و ندانسته اند. اگر معامله اش بسا آسمان رفته تحریف شده است فلله الحجة البالغة یعنی چه فلیاتوا بکتاب هو اهدی منهما اتبعه چه معنی دارد و مصدق لعامه هم راجه کنیم و کل امة تدعی الی کتابها راجه معنی نمائیم و حال آنکه با آسمان رفته و تحریف هم شده صحیح است بعد از اقرار و نوشتن اینکه بهمین تورات و انجیل موجوده مسئولند .

سؤال ۴- در این دو کتاب صریح است که کتابی بعد از تورات و كذلك کتابی بعد از انجیل از جانب رب جلیل نازل نخواهد شد و شریعت تورات ابد است و زوال آسمان و زمین ممکن است و تغییر حکم انجیل محال و ممتنع چکنیم و چه معنی نمائیم و چه جواب گوئیم؟

سؤال ۵- در تورات و انجیل علائمی برای ظهور مذکور است که در اشراق نیر خاتم انبیا روح ماسواه فداه بحسب ظاهر جسمانی و فهم بشری واقع نشد بر عقبه یهود و نصاری نمودن بالله برگردیم و نستغفر الله تکذیب نمائیم چکنیم و چه جواب گوئیم؟

سؤال ۶- موعود تورات و انجیل شخص معین متولد شده قبل است و اسمش عیسی و احمد و محمد نیست چکنیم و چه جواب گوئیم و صواب چیست و حقیقتش چه ؟

سؤال ۷- هر که بیاید و ظهور کند مروج و مکمل است نه ناسخ و مجدد .

سؤال ۸- بعضی قصص در قرآن نازل که در کتب عتیق آسمانی و تواریخ ملل عتیقه نیست و حجاب عظیم و سد جسم ملل شده است و نسبتها نیکه نمودن بالله من ان بتفوه باللسان او یخطر

بالجنان میدهند جواب حکمت یا موعظه یا مجادله یا تلی هی احسن
و یا اسکاتی و الزامی چیست؟

سؤال ۹- در اسماء و صفات ذاتی حضرت واجب الوجود
تمیز و تفصیل است و با حیات عین علم است و هر دو عین سمع است و هر
سه عین بصراست و بهیچوجه من الوجوه غیریت و اثنیثیت متصوّر و
معقول نیست و کمال التوحید نفی الصفات عنه است توضیح بعبارت
صریح فرمائید؟

سؤال ۱۰- مکذّب کتب آسمانی مصابست نمودن بالله یا
معاقب است؟ اگر مصابست حجّت الهی تمام و بالغ و کامل نبود و اگر
معاقبند از چه راه حجت برایشان بالغ و تمام شده؟

سؤال ۱۱- ملل موجوده فوق ارض که تکذیب قرآن
نموده اند که العیان بالله از خدا نیست دانسته اند و تکذیب کرده اند
باندانسته اند؟

سؤال ۱۲- حضرت غیب منیع لا یدرک لا یوصف لا یشار لا
بذکر لا یعرف که خاتم انبیاء رآن ساحت جلال قدس ماعبد نساک
فرموده و در رآن بساط اجلال انیس زدنی فیک تحیراً اظهار نموده
مقدس از ظهور و بطون و حضور و غیبت و اولیت و آخریت و صعود و نزول و
حلول و دخول است یا نمودن بالله مقدس نیست اگر مقدس است
هو الاول و الآخر و الظاهر و الباطن و الغائب و الحاضر مظاهر و موطا العیش
کیست؟

سؤال ۱۳- ما امرنا الا واحدة و ما خلقکم ولا بعثکم الا کنفس
واحدة یعنی چه و لا نفرق بین احد من رسله و تلك الرسل فضلنا
بعضهم علی بعض راجه قسم تطبیق نمائیم؟

سؤال ۱۴- کنت نبیاً و آدم بین الماء و الطین تقدیم
زمانی است یا رتبی اول ما خلق الله آنوجود مبارک است نوراً یا

جسماً مقصود است ؟

سؤال ۵-۱- میزانیکه بآن اختلاف با اختلاف تبدیل شود و نفاق بوفاق و اعتصاف بانصاف چیست اگر حس است کما اتفق علیه حکماء المعاصرين من الافرنج ترى السراب شرباً عذبا والحال انه سرايا " وفي المرابا صوراً محققة الشهود وانها شبح عارية عن الوجود والنقطة الجواله في الظلمة دائره وخطا " مقتدا " والحال ليس كذلك وامثال ذلك اگر عقل است چنانچه اشراقیین و مشائیین و حکمای متقدمین فرموده اند مشاهده میشود جمیع در معقولات اختلاف کرده اند و اگر برهان مسلمهود اختلاف متصور نبود و علاوه برهان عقلی نتیجه مقدمات حسی است و اشتباه حس محسوس است و اگر نقل است اختلال در اختلافش بیشتر است چه که ناشی از مدرك و مشعر است و اختلاف مشاعرو مدرك بدیهی است و علاوه مؤمنین بکتاب آسمانی در فهم اختلاف نموده اند و اگر الهام است کما زعمه العرفاء من الصوفية هو عبارة عن خطورات قلبية من این بهره من انه الهامات ربانية او تسویلات شیطانية فالميزان المتفق عليه ما هو برهان رافع اختلاف چیست ؟

سؤال ۶-۱- عرش استوی علیه الرحمن فوآد مبارك مشیت اولیه است که محل تجلی آن سلطان السلاطین غیب و شهود است و با عرش مجسم و استواء تصویری و با فرضی و با عقلی و با ذهنی است ؟

سؤال ۷-۱- معاصرين رياضيين معقول ومحسوس نمودند سموات و عرشی نیست فضائی است رحیب و وسیع این قسم مرعی است سبع سموات وسع کرسیه السموات والارض ورفع السموات بخیر عمد ترونها و نظوی السماء و انکساف شمس وانخساف قمر و سقوط نجوم وانفطار سما و جمع شمس و قمر که از هلائم محتومه قیامت است چه معنی کنیم و تمهیدنا هم برهان لا نسلم و این عقیده کفر است

مسموم و مقبول است یا لیهلك من هلك عن بینة و یحیی من حی عن بینة صحیح است ؟

سؤال ۱۸- قرآن نسخه است از حکیم حقیقی آلهی کسه در این عالم حفظ صحت ایمانی خلق را نماید و دفع مرض ایمانی را اگر چنین است. بیاناتش محقق الوقوع است و راه فهم و حجیت و ادراک معانیش مفتوح است و انذار مفسر را بر ابه فلیتبیو مقعدہ فی النار بیان حقائق و کشف دقائق است قبل یوم تأویل مثلاً مؤمن بقرآن اهل جنت است و در جنت غرف و حوریات و غلمان و انهار و اشجار و فواکسه و اشمار است و كذلك صراط معدود است و میزان منصوبست و حساب بشأنی که لا یغادر صغیرة ولا کبیرة الا احصاها است ولی حقائق این مقامات مکتوم است .

سؤال ۱۹- قرآن در این عالم خلق را مری و مهذب و مقرب الی الله است و یاد د ار آخرت هم تربیت و تهذیب و مجاهده و سلوک و اقبال و اعراض و اقرار و انکار و شبهه و ارتباب و استکبار متصبر و معقول است ؟

سؤال ۲۰- این عالم اجسام و مرکباتست و عالم بعد از خلق ارواح از اجسام جسمانی و مرکب است و یا روحانی و مجرد و لومسبوق بعلت است و معاد جسمانی در عالم اجسام است و یاد د عالم مجردات؟

سؤال ۲۱- جابلقا و جابلصا اگر از خشت و گل و یا گچ و آجر است چرا مخفی از ابصار و مستورا زانظار است و حال اینکه علم رسم الارض که بجغرافیا معروف است اطفال مدارس میدانند .

سؤال ۲۲- ملل موجوده فوق الارض الیوم هفت ملت است یهودیه که اهالی هندند و برهمیه که اهالی چینند و فتشی که اهالی افریکنند زردشتی که ایرانی الاصلند و یهود و نصارا و مسلمین که این سه ملت آنچهار را بت پرست و کتبشانرا از خدا نمیدانند و هر

يك انهن ملل كتاب دارند و شريعت دارند و باختلاف مذاهبنم است
 آن پيغمبر و مومن بآن كتاب هستند و درميانشان عالم و جاهل عاقل
 و غافل ناقص و كامل فاسق و متقي مجتهد و مقلد عارف و متعصب محقق
 و نادان موجود و هريك از بزرگان دريانت خود معجزات و خوارق عادات
 معتقدند و نوشته اند بلكه از مقابرو معابد و بقاع هم هر روز خوارق
 عادات حكايهت كنند و بلكه از عباد و زهاد و مرتاضين احبای خود هم
 ديده و مي بينند و بسيار ثابت و راسخ و معتقد و جازمند در اين حالت
 بينه و پرهان و فاصل بين حق و باطل چيست ؟

سؤال ۲۴ - معجزه بودن قرآن و حجيتش از چه راه است
 اگر فصاحت و بلاغت است جمعيت روي زمين تقريباً ۴ هزار كرور است
 و فصاحت دران و بلاغت فهم زبان عرب البته از هزار پيش نيست برباقي
 ناس چه نحو حجت تمام و بالغ است و تقليد در اصول درين جايز نيست
 و اگر جايز است از علمای ملت خود تقليد کرده اند و حال علمای ملل
 هم معلوم است و انگهي از هزار فصاحت دران اقل پانصد نفر علمای
 فصيح بليغ مسلم بين مسلمين نصراني هستند و بپانگ بلند انكار
 فصاحت قرآن را مينمايند و علاوه على ذلك علم اكتسابي و صنعت
 است هر نفسی بيشتر كوشد بيشتر رود و حد يقف ندارد كه بتوان فوق
 آنرا از قوه بشر محال دانست و اگر حجيت و معجزه بودنش در خبر بوقايح
 بعد است حجت تمام نيست بايد صبر نمود تا واقع شود و بعد از وقوع
 هم راه هزار شبهه اش مفتوح است كه مصادفه است و انگهي
 در هيچ جاي قرآن نه تحدي بـفصاحت و بلاغت فرموده كه ان كنتم
 في ريب من فصاحة ما نزلناه و نه باخبار بعد كه ان كنتم في ريب
 مما اخبرناه من بعد فاتوا بخبر مثله و اگر در اراي علم اولين و آخريين
 است براحدي معجزه نيست زيرا كه احدي علم اولين و آخريين را
 ندارد .

سؤال ۲۵ - اگر حجت خاتم انبیا و معجزه مهد صفا معجزات و خوارق عادات مسمومه منقوله است اول آنکه جمیع ملل موجوده منکرند و مقری سوائی داخله اسلام نیست ثانیاً در قرآن نیست که تحدی به معجزات و خوارق عادات مقرر فرموده باشد بلکه صریح قرآن است که معجزات مقرر فرموده و اجابت ننموده و بلکه رد فرموده و انکار کرده .

سؤال ۲۶ - ولوتقول علينا بعض الاقوابیل لاخذنا منه باليمين ثم لقطعنا منه الوتين فما منكم من احد عنه بحاجزین هر متولد شده البته فوت میشود این چه نحو استدلال است و چه قسم برهان ؟

سؤال ۲۷ - ام لهم شركاء شرعوا لهم من الذين مالم یان به الله فتشبه به و براهیمه و زرد شتیه چهار ملت بزرگند و شریعت هم دارند و کتاب هم دارند چه گوئیم و جواب چیست ؟

سؤال ۲۸ - ان الذين یحاجون فی الله من بعد ما استجیب له حجتهم و احضه عند ربك خدا را دعوت و اجابتی سوائی دعوت و اجابت انبیا تصور و معقول هست و استجیب مفرد است فاعتبروا یا اولی الابصار .

سؤال ۲۹ - جند الله هم الغالبون و یأیی الله الا ان يتم نوره ولو کره الکافرون جندی و نوری برای خدا اعظم از سید الشهداء و ائمه هدئی و حضرت عیسی و انبیای الهی در غیب و شهود متصور است نستغفر الله مع ذلك در نهایت مظلومیت و مغلوبیت و مقهوریت شهید شدن روح الوجود لد ماثم المسفوكه المطهره فد اچگونه ظلمه و تمامیت نور را ثابت نمائیم ؟

سؤال ۳۰ - صم بکم عی فهم لا یحفظون لا یرجعون انک لا تسمع الموتی ان الله یسمع من یشاء و ما انت بسمع من فی القبور

اموات غیر احیاء و ما یשמرون ایان بیعتون مقصود چه گوری و کسری
و گنگی و موتی است ؟

سؤال ۳۱- در این عصر که علوم و صنایع و حکم و بدائیات
نسبت به قبل یک به هزار ظاهر و انشعابان چون ضیاء سپهری
درخشند و بیا هر وظلمت ضلالت خرافات عتیقه ام را بنور انش
و تمدن و آداب انسانیت تبدیل نموده اند و حجابات غلیظه اوهام
را بکنی خرق فرموده اند بشأنی که جهان جهان و عالم امکان
طراوت و صفای بی اندازه یافته این ترقی و علو و سمو ممکن است مگر
بتجلی و اشراق انسان کامل که جامع جمیع کمالات و نهایت انسان
است که با اصطلاح اهل ادیان مشیت اولیه و مظهر اسماء و صفات
ربانیه است و با اصطلاح حکمای قبل و بعد عقل اول که محل ظهورش
در انسان است .

سؤال ۳۲- انبیا را اگر خدا فرستاده و کتبشان از او تعالی
است من باب کتب علی نفسه الرحمة و انالمنصر رسالت او تعالی
واجب است امری و نوری و ظهوری را ظاهر فرماید و حقائق کتب
مقدسه را کشف فرماید و روموز و قائق و رقائش را ظاهر نماید و نگذارد
خلق بپهران فرستادگان را تکذیب نمایند چنانچه مشهود و مسموع
است .

از حکمای عالم و فلاسفه ام سؤال میشود امریکه در بادی نظر
مخالف عقل و عقیده جمیع بشر باشد و هر قدر هم نفوس را در ظلش
در آورد و ترقی دهد مخالف نفس و هوای و منافی طبیعت بشری
و مابین ملائعات جسمانی باشد و پیش رود و غلبه نماید نسبت چنین
امر را چه قوه باید نسبت بد هم و پانی و مؤسس و مبدع و موجودش
کیست و چیست از ناقصین عهد قدیم و منازمین با امر عظیم سؤال
میشود ممکن و متصور است نفس معتقد شود عالم را مری و صانعی

نیست همت و تدبیرات و اسباب چینی و تزویر است لذا همت نمایند
و نفوس را با خود متفق کند و مدت پنجاه سال هر قدر تدبیر نمایند
و مقدمات صحیحه هم بعقول بشریه ترتیب دهند نتیجه بخلاف مقصود
ظاهر شود اگر فی الجمله ادراک داشته باشند متذکر میشوند این
عالم را صانع و مدبر هست و او تعالی بر ضد این نفوس است یا بساز
میتوانند شبیه نمایند؟ و بعد از نوشتن این جوابها این فانی
صرف که امید وارم بقطره از علم آلهی فائز شده باشد بحول الله
و قوته بترجمه ظاهر قرآن و اخبار این امرا عظم و جمیع علامات و امارات
و آیات و بینات و کلیات و جزئیاتش را ثابت مینماید بلکه نبوات قبل
را هم ثابت میکند و جمیع شبهات را رفع میکند بشرط حضور اولیای
دولت ابد مدت و آن حضرت شهریار تاجدار آید و الله و ارام الله
ایام سلطنته العلیة العالیة .